

Cinema català

L'èxit arriba amb les dones

Les dones han acaparat l'èxit recent del cinema català. Elles són la imatge de marca.

Maleïdes dones s'havia de dir un film de rodatge improbable que protagonitzarien Carme Elias i Àngela Molina. En tot cas, el títol revela amb humor una característica potser efímera però en cap cas casual: el protagonisme dels papers femenins en els èxits recents del cine català i també en l'espanyol. *Boom-boom*, *Què t'hi jugues Mari Pili?* o, des de Madrid, *Amantes* i *Como ser mujer y no morir en el intento*, tenen en comú —per sobre de totes les divergències que es vulguin— un predomini absolut de les seves protagonistes femenines

per sobre dels personatges masculins.

El cine és un negoci totalment aleatori i per tant de difícil previsió. L'èxit sorgeix de manera moltes vegades inesperada, tot i que mai és totalment sorprenent. El de *Boom-boom* va ser resultat d'una planificació modèlica i un talent ben dosificat. El de *Què t'hi jugues Mari Pili?*, fruit d'una vocació definitiva del seu director en la recerca d'un públic. En els dos casos l'èxit no s'ha basat en un *star system* prèviament establert. A diferència dels films madrilenys, que sí que compten amb un planter reduït però efectiu d'actrius que ja són una inversió —Carmen Maura, Victoria Abril, Maribel Verdú— les pel·lícules catalanes

Empar Moreno, Silvia Munt i Mercè Lleixa.

ARXIU

se centren en actrius carismàtiques però encara poc consolidades, capaces de demostrar, però, que la diversitat de cares no equival a fracàs comercial.

Boom-boom és un film que marcarà una fita en la història recent del cinema català. I no només pel fet important de ser un film concebut per dues dones, Rosa Romero des de la producció i Rosa Vergés des de la direcció. També perquè ha donat a la comèdia catalana un perfum d'elegància que li feia molta falta. L'elecció de la protagonista va ser decisió difícil: en decantar-se per Viktor Laszlo va pesar en gran part l'interès de la coproducció internacional. De totes maneres la decisió s'ha revelat justa, i els nombres canten: l'exòtica cantant belga aguanta perfectament el seu paper i és en part gràcies a la seva estrella que el film ha penetrat perfectament en el mercat cinematogràfic europeu. I també en el discogràfic, perquè la versió que Viktor Laszlo canta de la tòrrida *Ansièdad* en el film ha donat la volta a Europa de la mà editorial de Polygram.

Però hi ha més dones a *Boom-boom* travessades totes per aquesta passió íntima, plena de complicitat que l'espectador ha comprès amb immediat entusiasme. Pepa López demostra un cop més —com ja havia fet a *Lola*, de Bigas Luna— que és una actriu de caràcter extra-

Núria Hosta, Viktor Laszlo i A.Gil.

AIXIU

ordinària. El seu personatge de noia tímida guarda el més profund misteri del film. Amb una mica més d'agosament i un punt més de *glamour* Pepa López hauria estat una protagonista ideal del film. El seu treball i la manera amb què el seu personatge aparentment secundari traspasa la pantalla la fan una actriu que ha de reclamar l'atenció d'una indústria mínimament perspicaç. Àngels Gonyalons dóna un primer pas cinematogràfic per consolidar el seu paper —que en el teatre ja ha fet camí—, de noia desimbolta i amb pocs prejudicis. Una rossa moderna, d'aquelles que quan fan cine a Madrid representen l'exotisme cosmopolita enfront de les dones més rurals i cavernícoles.

Curiosament, dues rosses més comparteixen amb la Gonyalons aquest ideal femení que han exercit tradicionalment les actrius catalanes quan han cridat l'atenció del cine espanyol. Núria Hosta té a *Què t'hi jugues Mari Pili?* un paper de comèdia molt més explícit —però més reduït— que el que va fer a *La rossa del bar*, que li va permetre saltar a les lluminàries cinematogràfiques. L'èxit del film de Ventura Pons s'explica perquè ha aconseguit transmetre l'energia de les quatre dones protagonistes. Núria Hosta, Mercè Lleixà, Blanca Pàmols i molt especialment Empar Moreno són capaces de crear una simpatia quotidiana que sembla copiar ara per ara aquesta quota de catalana moderna al cine espanyol. Fixeu-vos en el seu paper, encara moderat, a *Como ser mujer y no morir en el intento*, però espereu que TVE emeti una sèrie dirigida per Fernando Colomo, *Las chicas de*

hoy, en què la Conesa broda un paper de noia de casa bona catalana que es desplaça a Madrid per triomfar com a actriu. És definitiu.

Fins i tot en un gènere tan predominantment masculí com el d'aventures a *El capità Escalaborn*, Carles Benpar ha donat a la línia femenina del film, formada per la bergmaniana Gunnel Lindblom, per Carme Elias i per Ariadna Gil, un paper molt més decisiu que no el dels seus més aviat inestables protagonistes masculins. Carme Elias hi fa un paper brevíssim però agraït, perquè és, de fet, la protagonista absent al llarg de tot el film. Elias —premiada aquest any com a millor actriu catalana per *Pont de Varsòvia*— està encara a l'expectativa de fer un paper del nivell de primera actriu indiscutible que ha assolit en el camp teatral. Esperem que aquests nous aires li ho puguin facilitar. Benpar estableix en el film —en clara referència a *Vértigo*— una reencarnació generacional de Carme Elias en Ariadna Gil, que, després de treballar amb Bigas Luna i Francesc Bellmunt, troba en aquest film un paper bastant considerable. És sens dubte el rostre més emblemàtic i amb més possibilitats entre les més joves.

Gràcies a la bona relació i a la confiança mútua entre Rosa Romero i Carmen Maura, l'actriu serà protagonista en els dos propers films de la productora. L'un, acabat de rodar al cinturó industrial de Barcelona, es diu *Chatarra* i és dirigit per Félix Rotaeta. L'altre serà dirigit per una altra dona, la belga Marion Jansel, que invertirà en aquesta coproducció

el premi que va guanyar en el primer Festival de Barcelona. La Maura retorna així a Barcelona, d'on va sortir per esdevenir ara per ara un dels únics intèrprets espanyols capaços de fer anar gent al cine per ella sola (a part d'Isabel Pantoja, és clar).

Rosa Novell i Sílvia Munt seran també protagonistes de l'adaptació d'*Els papers d'Aspern* que ha rodat Jordi Cadena a Menorca. Esperarem expectants, perquè la parella és, com a mínim, excitant: Rosa Novell és una altra d'aquelles actrius que sempre té papers que li van ostensiblement petits. Sílvia Munt, en canvi, va disfrutar d'un dels pocs amb consistència del cine català dels 80 —la Colometa de *La plaça del diamant*— i ha hagut d'esperar deu anys per retornar al cine del país.

No sabem encara si aquest protagonisme femení serà moda efímera, però el seu èxit d'ara mateix fa pensar en bons auguris. I, si no, fixem-nos en Pedro Almodóvar, a qui ningú pot negar una visió profètica en aquest art d'extraure les capacitats creatives i comercials de les actrius més carismàtiques. Potser per insistir en aquesta línia en el seu últim film *Tacones lejanos*, Almodóvar no en té prou d'envoltar-se de dones, sinó que a sobre ens agafa Miguel Bosé i ens el vesteix de magnífic i bellíssim transvestit. Una idea genial d'Almodóvar, que de ben segur hauria aprovat Andy Warhol, que ja deixa entreveure en els seus diaris com veu el misteriós fill del torero espanyol.

Jordi Balló